

שיעור מספר 7 בשיטות מחקר

משתנה	מערך מחקר מתאמי	מערך מחקר ניסויי
משתנה בלתי תלוי	הגדרה אופרציונלית נמדדת	הגדרה אופרציונלית מתופעלת
משתנה תלוי	הגדרה אופרציונלית נמדדת	הגדרה אופרציונלית נמדדת

במערך מחקר מתאמי מה שמעניין את החוקר הוא ההבדלים בין הנבדקים. לעומת זאת במערך מחקר ניסויי מה שמעניין את החוקר הוא הבדלים בין קבוצות של נבדקים שהמשתנה הבלתי תלוי מתופעל בהן או לא (קבוצת ניסויי מול קבוצת ביקורת). ההבדלים בין האנשים בכל אחת מהקבוצות לא תורמות לניסוי, למעשה הן רק עלולות להפריע.

דגימה

במחקר דוגמים חלק מהאוכלוסיה (מדגם) בשאיפה שניתן יהיה להסיק משהו לגבי כל האוכלוסיה

רקע היסטורי

ראשית מושג הדגימה הוא בארה"ב, כאשר היה רצון לנבא את תוצאות הבחירות. למטרה זו המציאו את מדגמי האוכלוסיה

למה זה חשוב

מאוד קשה להכניס אוכלוסיה שלמה למחקר, לפעמים בלתי אפשרי.

בעייתיות

לעיתים המדגם לא מייצג את האוכלוסיה. כמו למשל מחקר בנושא השפעה של תוסכול על תוקפנות שנערך רק על גברים.

החוקר תמיד ישאף שהמדגם יהיה כמה שיותר מייצג. קשה מאוד להשיג את זה, אבל נראה שיטות כדי להעלות את הסיכוי שהמדגם יהיה מייצג.

כאשר האוכלוסיה (עליה המדגם מעיד, בהתאם לשאלת המחקר) היא הומוגנית בתכונה כלשהיא, מדגם קטן יספיק, כאשר היא לא כזו (=הטרונגנית) נדרש מדגם גדול.

דגימה הסתברותית

תנאים לדגימה הסתברותית

- בדגימה הסתברותית לכל האנשים באוכלוסיה יש הסתברות ידועה (ושווה בדרך כלל) להבחר למדגם
- לאף אדם אין סיכוי ודאי להבחר
- אין אדם שבוודאות לא ייבחר

דגימה לא הסתברותית

בדגימה לא הסתברותית אחד משלושת התנאים בדגימה הסתברותית לא מתקיים.

שיטות לדגימה לא הסתברותית

כאשר מדובר באוכלוסיה ייחודית ויש בעיות באיתור או התקשרות לנבדקים, סביר להניח שלא ניתן יהיה להגיע לכל האוכלוסיה ולכן החוקר יעשה מחקר לא הסתברותי. למשל, החוקר רוצה לחקור נוער בסיכון,

שיטת "כדור השלג"

זוהי שיטת "חבר מביא חבר", בו כל משתתף בניסוי מתבקש להביא עוד משתתפים. זה רלוונטי בעיקר כשהדרך להגיע לאוכלוסיה המסויימת הזו היא מאחד לשני ולא ניתן מראש לאתר את כולם.

מדגם מתנדבים

החוקר מבקש מאנשים להתנדב למחקר מסויים בוודאי שבאופן זה הוא אינו מגיע לאנשים שאינם נוהגים להתנדב ומגיע בהכרח לאנשים שכן

שיטת המכסה

אם אין רישום מדוייק של כל האוכלוסייה, או שיש רישום ורוצים לחסוך בזמן או בכסף אז בוחרים במדגם שיספק מכסה מסויימת.

דוגמא: עושים סקר בערי המרכז, הסקר מתמקד ב-3 ערים מרכזיות דומות בגודלן (מספר התושבים) ואז מניחים שמספיק להגיע ל-5% בכל עיר כדי לעשות את המחקר. החוקר או הנסיין יגיעו למקום מרכזי באותן ערים וינסו לגייס מספר אנשים שעומדים במכסה שנקבעה. זוהי שיטה חסכונית אבל בעייתית

אוכלוסייה מול מסגרת הדגימה

אוכלוסיה היא כל מי שהמחקר רלוונטי אליו.
מסגרת הדגימה היא יותר קטנה מהאוכלוסיה וזו אותה מסגרת שמתוכה החוקר בוחר את המדגם

דוגמא: נושא המחקר הוא דתיים.

האוכלוסיה היא כל האנשים הדתיים בארץ

מסגרת הדגימה יכולה להיות התמקדות במספר ערים (בני ברק, ירושלים, צפת)

המדגם הוא מספר קטן של אנשים בתוך מסגרת הדגימה

על תרגיל מספר 3:

נוגע רק לדגימה (השיעור הנוכחי + השיעור הבא)